

Wydział Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

Zleceniodawca recenzji: Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku,
Wydział – Instrumentalny, pismo Dziekana Wydziału Instrumentalnego AM w Gdańsku z
dnia 23.05.2016 r.

Podstawowe dane o kandydacie

Sławomir Jaskulke ur. 2. stycznia 1979 w Pucku jest absolwentem Liceum Muzycznego im. Feliksa Nowowiejskiego w Gdańsku które ukończył w 1998 r. Studiował w klasie fortepianu jazzowego u profesora Włodzimierza Nahornego będąc słuchaczem Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Uczelnię tę ukończył w roku 2013, uzyskując dyplom z wyróżnieniem i w tym samym roku podjął współpracę z macierzystą uczelnią prowadzą takie przedmioty jak: fortepian jazzowy , improwizacja i instrumentalne zespoły jazzowe.

Kariera artystyczna Sławomira Jaskulke, pomimo relatywnie krótkiego czasu jej trwania, od początku posiadała bardzo dynamiczną postać. Jeszcze w czasie studiów jego koncert zarejestrowany w trakcie 44. Jazz Jamboree w 2002 r. przez wielu uznany był za wydarzenie festiwalu. W tym samym roku pan Jaskulke odbywa trasę koncertową ze światowej sławy saksofonistą Davidem Murray'em. Te wydarzenia skupiły na kandydacie uwagę polskiego środowiska jazzowego, co zaowocowało zaproszeniem do stałej współpracy przez Zbigniewa Namysłowskiego. Postać Namysłowskiego, oprócz faktu że jest jednym z najwybitniejszych muzyków jazzowych, przez 4 dekady kojarzona była z twórczością o bardzo wysokim stopniu zaawansowania, czasem wręcz komplikacji. Stawiane zatem wymagania, zwłaszcza przed tak młodym muzykiem zawsze były i są wysokie . Sprostanie im jednoznacznie określa poziom gry mgr. Jaskulke. Jego współpraca ze Zbigniewem Namysłowskim trwa do dziś i zaowocowała znaczną ilością płyt i koncertów na całym świecie.

Doktorant w krótkim czasie dał się poznać jako wspaniały pianista, sprawny sideman, ale również lider własnych projektów i solista. Jednym z najdobitniejszych tego przykładem może być jego nagranie solo zatytułowane "Jaskulke - Hong Kong" dokonane w trakcie festiwalu Music Beyond Borders 2006 w Hong Kongu. Nie jest to jedyny dowód działalności pana Jaskulke na scenach dalekiego wschodu. W 2010 r. brał udział w projekcie "Chopin na 5 fortepianów" w 2011 na scenie FORBIDDEN CITY HALL BEIJING oraz Nanyang Academy of Fine Arts w Singapurze. Oprócz działalności koncertowej Sławomir Jaskulke poświęca się również kompozycji. Jest autorem utworów w całości wypełniających spektakl "Trash Story" (sztuka reżyserki Eweliny Pietrowiak wystawiana w Teatrze Ateneum w

Warszawie). Jest również kompozytorem muzyki filmowej. Stworzył 3 soundtracki do klasyki kina niemego: "Wicher", "Joanna D'Arc" i "Mocny Człowiek".

Doktorant może poszczycić się koncertami w tak legendarnych miejscach jak Carnegie Hall w Nowym Jorku, Symphony Hall w Chicago czy International Performing Arts w Moskwie. Współtworzył program światowych festiwali takich jak Nord Sea, Berlin Jazz Fest czy n.p. Red Sea Festival. Współpracował z większością znaczących muzyków polskich, częścią europejskich i niektórymi światowymi.

Szeroko rozumiana działalność artystyczna doktoranta Jaskułke, zarówno w zakresie kompozytorskim jak i wykonawczym, a także dydaktycznym, nie pozostawia wątpliwości iż swoją pracą, talentem i zaangażowaniem nie tylko tworzy dzieła wysokiej próby artystycznej, ale posiada znaczący wpływ na rozwój kultury naszego kraju.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska pana Sławomira Jaskułke zatytułowana „Improwizacja harmoniczna jako metoda kształtowania i rozwijania współczesnego języka improwizacji jazzowej na podstawie autorskich kompozycji” składa się z dzieła artystycznego w postaci nagrania CD oraz jego opisu. Nagranie jest zapisem 7 kompozycji autorskich i utworu Milesa Davisa pt. "Blue in Green" wykonanych w trio. Sławomirowi Jaskułke grającemu na fortepianie towarzyszą Piotr Kułakowski na kontrabasie oraz Tomasz Sowiński na perkusji. Część opisowa pracy doktorskiej składa się z 3 części. Pierwsza z nich przedstawia ewolucję pianistyki jazzowej ze szczególnym uwzględnieniem czołowych jej przedstawicieli. W kontekście historycznego rozwoju gatunku autor przedstawia istotne cechy poszczególnych stylów, ich wzajemne na siebie oddziaływanie i wielozakresowy rozwój. Całość uchwycona jest pod kątem roli harmonii w improwizacji jazzowej i różnorodnemu stosowaniu jej na przestrzeni dekad. Ten rys historyczny w ogólny acz przejrzysty sposób podkreśla rolę harmonii w kształtowaniu i rozwijaniu innych elementów muzyki takich jak melodyka, frazowanie, a nawet rytm czy artykulacja. Rozdział drugi to muzykologiczna analiza struktur harmonicznnych stosowanych w jazzie. Podjęte w tej części pracy zagadnienia (takie jak struktury funkcyjne, symetryczne, skalowe i modalne, syntetyczne oraz slash, jak również kolorystyka, bitonalność i reharmonizacje) poddane są szczegółowej analizie popartej przykładami zarówno harmonicznymi jak i melodycznymi. Ukazują stopniowy rozwój poziomu zaawansowania interpretacji podstawowych ciągów harmonicznnych (kadencji i bardziej rozbudowanych struktur), ukazując rozmiar możliwości wykorzystywanych w improwizacjach, jak również w akompaniamentach. Ich znaczeniu w budowaniu napięć , operowaniu przestrzenią, a także tworzeniu melodii. Każdy z podjętych tematów przedstawiony jest w nieco inny sposób, przez co analizowany problem jawi się bardzo przejrzystie i komunikatywnie. Wszystkie badania harmoniczne Doktoranta nacechowane są dużą logiką usystematyzowaną koncepcją analizy i szeroko pojętą świadomością.

Trzeci rozdział opisu dzieła to analiza wszystkich wykorzystanych w nagraniu ośmiu kompozycji. Każda z nich posiada odmienny charakter, tempo i formę. Kompozycje posiadają różne metra, pulsacje i znacznie różnią się pod względem warstwy harmonicznnej. Trafnie ujęta idea analizy dzieła oparta jest w pewnym sensie na ukazywaniu tego samego aspektu

gry (harmonia) z różnych stron. Idea ta, oprócz wartości naukowej, rzuca nowe światło na improwizację wykazując zależności pomiędzy różnymi elementami gry (jak np. harmonia i melodyka) i wzajemnym ich wpływie na siebie. Pomimo iż warstwa harmoniczna w całym opisie dzieła stanowi główny przedmiot badań Doktoranta, tekst wypełniony jest bardzo trafnymi i istotnymi refleksjami na temat np. rytmu czy artykulacji. Całość programu nagrania w pełni wykorzystuje omówione wcześniej w rozdziale teoretycznym możliwości. Zawarte w nagraniu kompozycje ujęte są w następującej kolejności: 1. *Ever Never green*, 2. *Bill Blues*, 3. *Known as 11*, 4. *Betonal*, 5. *Blue in Green*, 6. *Waltz*, 7. *Bremen*, 8. *Chorale*.

Podobnie jak opis dzieła, które stanowi swego rodzaju zwarte kompendium wiedzy na temat harmonii wykorzystywanej w muzyce jazzowej, nagranie Doktoranta Jaskułke jawi się jako spójny program artystyczny, zarejestrowany na płycie CD. Ten istotny fakt o tyle zasługuje na szczególną uwagę, iż nagrania dokonano w ramach przewodu doktorskiego i posiada ono wynikające stąd ograniczenia. Każdy bowiem utwór wykorzystany w programie odpowiada podjętemu w pracy problemowi harmonicznemu (który tamże jest zanalizowany). Stworzenie zatem programu artystycznego będącego jednocześnie materiałem badawczym i przedsięwzięciem artystycznym nie jest rzeczą prosta. Ten właśnie aspekt dzieła mgr Jaskułke w mojej opinii zasługuje na szczególne uznanie i podkreśla nie tylko profesjonalizm i naukowe przygotowanie Doktoranta, ale przede wszystkim jego walor artystyczny. Zamieszczony jako pierwszy utwór „*Ever never green*”, zasadniczo porusza problem wykorzystywania ciągów dominantowych w ich formach substytutowych i stworzonych w ten sposób struktur funkcyjnych. Jednakże (podobnie jak w innych utworach) zawarta w tej mierze sprawność użyta (a raczej wykorzystana) jest niejako podskórną. Bogata wiedza harmoniczna Sławomira Jaskułke ani przez chwile nie staje się celem wykonywanych improwizacji, a jest jedynie środkiem wyrazu, poszerzającym możliwości interpretacyjne pianisty i dającym mu pełną możliwość artystycznej wypowiedzi. Inną istotną cechą osobowości artystycznej Doktoranta jest jego wyraźnie wyczuwalna zarówno w kompozycjach jak i frazowaniu znajomość tradycji. Znakomitym tego przykładem może być utwór „*Bill Blues*”. W sferze kompozytorskiej i aranżacyjnej łączy on podstawową formę stosowaną od wielu dekad w jazzie z neo-bop'ową melodyką i współczesną rytmiką i aranżacją. Odnajdywanie własnego języka jest w pewnej mierze treścią życia muzyków jazzowych. Jednakże (szczególnie współcześnie) istnieje nie mała grupa twórców na całym świecie, dla których ten aspekt twórczości wiąże się z pewnego rodzaju degradacją wcześniejszych wartości. Z całą pewnością istnieje obok nich znacznie mniejsza grupa twórców, którzy odnajdują indywidualny język muzyczny poprzez rozwijanie dorobku wcześniejszych zdobywczy – co jest wyzwaniem o wiele trudniejszym i dokonującym się z znacznie szerszej perspektywy. Jednak jak pokazuje historia, ten właśnie model rozwoju rozwija i ubogaca jazz jako gatunek. W mojej opinii mgr Jaskułke właśnie do takiej grupy twórców się zalicza i to właśnie stanowi o wartości artystycznej jego twórczości. Znajomość tradycji nie hamuje w niczym nowoczesnego charakteru utworów tria. Przeciwnie, kompozycje takie jak „*Known as 11*” odwołuje się do najściślej rozumianej współczesnej pianistyki jazzowej uprawianej obecnie przez takich twórców jak Brad Mehldau czy Robert Glasper. Budowa utworu pod względem formalnym, linia basu, cała warstwa rytmiczna czy ostatecznie bardzo nowoczesne (wręcz nowatorskie) podejście do harmonii ukazują wyraźnie kreatywną stronę osobowości artystycznej Doktoranta. Poruszanie się w stylistyce współczesnego jazzu staje się niezwykle trudną dziedziną z uwagi na szersze niż kiedykolwiek ramy stylistyczne i tempo rozwoju gatunku. Nieustanne podążanie za kolejnymi zdobyczami, ich przetwarzanie i tworzenie nowej jakości, obecnie wymaga niesłychanie intensywnych studiów nad muzyką. Rozwija się ona równocześnie w wielu kierunkach i

większość z nich posiadają wysoki stopień zaawansowania. Jedną z manier współczesnego jazzu (szczególnie w jego odmianie europejskiej) jest inspiracja muzyką klasyczną . Ten odłam modern jazzu wydaje się zyskiwać coraz szersze rzesze wykonawców i znajduje liczne rzesze zwolenników zarówno wśród publiczności jak i krytyków. I w tej estetyce mgr Sławomir Jaskułke potrafił odnaleźć własną tożsamość komponując przepiękny utwór p.t."Bitonal". Sam tytuł jasno określa harmoniczny zakres badań Doktoranta. Podobnie jednak jak w odniesieniu do pozostałych kompozycji, muzykologiczna analiza i naukowe podsumowanie wykorzystanych tam środków w mojej opinii w znaczący sposób spłyciłoby rzeczywistą artystyczną wartość dzieła zabierając mu majestat i prawdziwie głębokie przesłanie.

KONKLUZJA

Dzieło Doktoranta Sławomira Jaskułke wraz z opisem ukazuje go jako artystę dojrzałego, w pełni ukształtowanego i wszechstronnie przygotowanego do działań artystycznych i pedagogicznych. Jego talent, konsekwencja i determinacja w studiowaniu sztuki wywołuje mój podziw i uznanie. Uważam, że jest w najlepszym rozumieniu tego słowa przedstawicielem gatunku jazzu nowoczesnego w XXI w. Łączy bowiem gruntowne i rzetelne przygotowanie z otwartością na zdobycze muzyki współczesnej, a zdobyte doświadczenia wykorzystuje w jazzie tworząc go bogatszym i ciekawszym. Tkwiąca w Sławomirze Jaskułke siła kreatywna i twórczy potencjał wynosi jego twórczość na wyżyny artystyczne i estetyczne.

Praca doktorska „Improwizacja harmoniczna jako metoda kształtowania i rozwijania współczesnego języka improwizacji jazzowej na podstawie autorskich kompozycji." mgra Sławomira Jaskułke spełnia wymagania Ustawy o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 roku. W związku z powyższym zwracam się z prośbą do Rady Wydziału o przyjęcie pracy doktorskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Piotr Wojtasik